

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija
pregled aktivnosti za period
29. oktobar - 4. novembar 2016. godine

Bilten broj 45/2016

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	3
Da li su sporni ugovori o poslovno - tehničkoj saradnji javnih institucija.....	3
Traži se rešenje - kako da se postupak ponovi.....	3
Konferencije.....	4
Nacionalni konvent u EU za Poglavlje 23	4
Izveštaj prEUgovora o napretku Srbije u poglavljima 23 i 24	6
Mediji	9
Ko se seća afere Indeks	9
Dve godine kancelarije ALAC u Bečeju.....	12

Aktivnosti

Brojne aktivnosti Transparentnosti Srbija i u protekloj sedmici. Predstavnicima TS Nemanja Nenadić i Zlatko Minić govorili su na konferenciji prEUovora, 31. oktobra u Medija centru. Detaljnije u poglavlju "Konferencije".

Predstavnik TS Nemanja Nenadić sastao se 31. oktobra sa osobama zaduženim za pristup informacijama u republičkim organima. Tema razgovora bile su moguće izmene Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja.

Nemanja Nenadić govorio je na konferenciji „Implementacija aktivnosti predviđenih Akcionim planom za poglavlje 23“, nacionalnog konventa o EU za poglavlje 23, koja je održana 1. novembra 2016. u Narodnoj skupštini Republike Srbije. Detaljnije u poglavlju "Konferencije".

Programski i izvršni direktor TS Nemanja Nenadić i Bojana Medenica razgovarali su sa predstavnicima projekta EU Progress o mogućnostima za saradnju u oblastima dobrog upravljanja. Oni su predstavili aktivnosti TS u vezi sa lokalnim samoupravama (javne nabavke, pristup informacijama, državna pomoć, javno – privatna partnerstva, javne rasprave u pripremi propisa itd).

Predstavnicima TS pratili su 2. i 3. novembra aktivnosti akcionarskog društva za železnički prevoz robe „Srbija Kargo“, Beograd, na njihov poziv, a u vezi sa prodajom rashodovanih lokomotiva i vagona. Tokom ova dva dana predmet praćenja bilo je otvaranje dokumentacija kojom su potencijalni kupci dokazivali ispunjenost uslova za učešće na javnoj prodaji, a zatim i javna prodaja (usmeno nadmetanje) u kojem su učestvovala preduzeća iz Rumunije, Estonije i Srbije.

Rade Đurić, koordinator našeg Antikorupcijskog savetovališta (ALAC), učestvovao je na konferenciji u Bečeju, gde smo sa lokalnim partnerom, Bečejskim udruženjem mladih - BUM, govorili o radu kancelarije ALAC u tom gradu. Detaljnije u poglavlju "Mediji".

Inače, tokom protekle sedmice naše Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) u Beogradu je primilo 26 poziva na telefon 0800 081 081 a još 15 slučajeva otvoreno je na osnovu informacija dobijenih na mejl ts@transparentnost.org.rs, poštom, preko Facebooka, ličnim kontaktima, sa interneta ili iz pres klipinga.

Izdvajamo jedan slučaj: ALAC korisnik se javio sa molbom da ispitamo slučaj prijavljivanja nepravilnosti u radu njegove institucije a u vezi sa dopuštjenjima koja su data kod upotrebe objekata bez izdavanja propisane građevinske dozvole. U tom pogledu, naš klijent se obratio licu zaduženom za postupak zaštite uzbunjivača u njegovoj instituciji, međutim, na osnovu podataka koje za sada posedujemo, nije mu pružen niti adekvatan odgovor, niti zakonska zaštita. TS će u narednom periodu ispitati postupanje nadležnih, pa eventualno inicirati preduzimanje mera kako bi se potencijalni uzbunjivač uzeo u zaštitu.

Na našoj [Facebook stranici](#) objavili smo ove nedelje osam tekstova, komentara i linkova u vezi sa korupcijskim i antikorupcijskim temama i aktuelnostima, a na internet sajtu pet tekstova i izveštaja. U protekloj sedmici objavljeno je 27 vesti i priloga o aktivnostima Transparentnosti Srbija ili vesti u kojima su citirani stavovi predstavnika naše organizacije.

Transparentnost Srbija

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Da li su sporni ugovori o poslovno - tehničkoj saradnji javnih institucija

1. novembar 2016.

Državni organi imaju obavezu da budu nepristrasni u odnosu na građane i privredne subjekte o čijim interesima odlučuju. Još više nego kod drugih organa, takva nepristrasnost je neophodna u radu sudova. Zbog toga [informacija](#) da su pojedini sudovi imali ugovor o poslovnoj saradnji sa „Pireus“ bankom, opravdano izaziva pažnju. Naime, pred sudovima se nalaze brojni predmeti u kojima se odlučuje o interesima banaka i korisnika njihovih usluga. Iz objavljenih informacija ne može se videti da li je ovaj ugovor doneo zaposlenima u sudovima neke pogodnosti, ali se može pretpostaviti da jeste, zato što bi inače njegovo zaključivanje bilo bespredmetno. Zbog toga je važno i drugo pitanje – da li je reč o pogodnostima koje ta (i druge) banke redovno nude zaposlenima u pravnim licima, bez obzira na to da li je reč o javnom ili privatnom sektoru. Ako je u ponašanju banke sve u radu, to još uvek ne znači da bi sudovi trebalo da ulaze u ovakve aranžmane. Oni imaju povećanu odgovornost i moraju se čuvati i od situacije u kojima bi njihovo poslovanje moglo da naruši pretpostavku nepristrasnosti suda, čak i kada za sumnje nema objektivnog razloga. U svakom slučaju, dobro je što sudovi, kako se može pročitati, nisu ništa skrivali, već su dostavili kopije ugovora po zahtevu za pristup informacijama.

Ovaj slučaj pokazuje da je ono o čemu smo [nedavno pisali](#) povodom „memoranduma o saradnji“ Ministarstva za rad, sa nekoliko firmi

(trgovine, banke, butici, salon za ulepšavanje) sistemski problem. Podsećamo, tamo se kao najveći problem javlja moguća pristrasnost pri vršenju (inspekcijske) kontrole.

Uređenje prevencije i rešavanja sukoba interesa u vršenju funkcija sudija, javnih tužilaca i narodnih poslanika je i međunarodna obaveza Srbije, na osnovu preporuka iz četvrtog kruga evaluacije GRECO, na čijoj realizaciji se malo ili nimalo radi. U [analizi pravnog i strateškog okvira Srbije u oblasti sukoba interesa](#), koja je promovisana 31. oktobra, govorimo i o ovom pitanju

Traži se rešenje - kako da se postupak ponovi

29. oktobar 2016.

Pitanje akreditacije „Internacionalnog univerziteta“ u Novom Pazaru očigledno je pod uticajem raznih političkih razmatranja od samog početka veka (u doba vlade Zorana Đinđića) i mnogo pre nego što se muftija Zukorlić odlučio da postane političar. Savet za visoko obrazovanje je nedavno doneo odluku da ovaj univerzitet ne dobije akreditaciju. Kako je objavljeno, razlozi za uskraćivanje se odnose na nedovoljne kvalifikacije ili broj nastavnog kadra. Usledile su najave provera i u drugim visokoškolskim ustanovama. U svemu tome je zanimljiva [izjava](#) novog ministra Šarčevića na temu akreditacije. "U zajedničkom nekom mom delovanju i sa osnivačima pazarskog privatnog fakulteta i sa ljudima iz Saveta za visoko obrazovanje, traži se jedno pametno rešenje da se ceo postupak ponovi". Dani koji dolaze će pokazati da li je ovde u pitanju nesnalaženje i nejasna izjava ili želja ministra da utiče na ishod postupka tako da ovaj univerzitet dobije dozvole za rad.

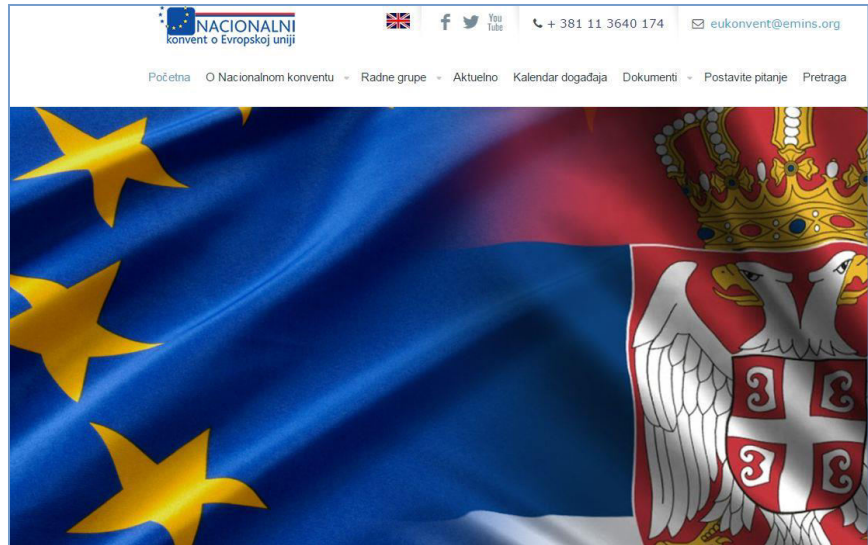

Konferencije

Nacionalni konvent u EU za Poglavlje 23

2. novembra 2016.

Predstavnik TS, Nemanja Nenadić, govorio je na konferenciji „Implementacija aktivnosti predviđenih Akcionim planom za poglavlje 23“, nacionalnog konventa o EU za poglavlje 23, koja je održana 1. novembra 2016. u Narodnoj skupštini Republike Srbije. U toku diskusije povodom tačke „Pravosuđe u kontekstu implementacije aktivnosti u okviru Poglavlja 23 i neophodne izmene

Ustava“, on je ukazao na nekoliko pitanja koja uvodničari nisu pomenuli. Naime, iako se izmena Ustava Republike Srbije planira upravo zbog eliminisanja upliva zakonodavne i izvršne vlasti na proces izbora i razrešenja sudija i javnih tužilaca, to nipošto nije jedini razlog da se Ustav menja kako bi se rešili problemi u vezi sa korupcijom i antikorupcijskim mehanizmima. On je podsetio na dopis TS iz marta 2016. gde je ukazano na devet tačaka (status narodnih poslanika, imunitet funkcionera, definicija sukoba interesa, status nezavisnih organa, garancije javnosti rada državnih organa, garancije za učešće građana u zakonodavnom postupku, garancije jedinstva pravnog poretka, ograničenja pri preuzimanju obaveza i zaključivanju međunarodnih sporazuma...). (<https://goo.gl/OVmmH6>)

U vezi sa konkretnim pitanjem članstva ministra pravde i predsednika Odbora za pravosuđe Narodne skupštine u Visokom savetu sudstva i Državnom veću tužilaca, Nenadić je ukazao da pre izmena Ustava, ako postoji već politička volja koja je zapisana u Akcionom planu, problem uticaja može da se reši jednostavno – tako što ovi politički funkcioneri jednostavno ne bi učestvovali u radu VSS i DVT. Nenadić je skrenuo pažnju i na pitanje koje je izmaklo pažnji i izlagača i predstavnicima Ministarstva pravde i drugih institucija koje su radile na izveštaju o praćenju sprovođenja Akcionog plana za poglavlje 23. (<https://goo.gl/Uj01O5>) Naime, Srbija ima obavezu na osnovu preporuka iz četvrtog kruga evaluacije GREKO da uredi bolje sistem za sprečavanje i rešavanje sukoba interesa kod sudija, tužilaca i narodnih poslanika, rok za izveštavanje o urađenom ističe do kraja godine (2016), a za sada nije bilo pomaka.

U okviru sesije „Ispunjavanje obaveza iz AP 23 u oblasti borbe protiv korupcije. Borba protiv korupcije u medijima. Najavljene izmene Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije i međunarodni standardi i

preporuke“, Nenadić je govorio posle predstavnika Saveta za borbu protiv korupcije (M. Milićević) i Agencije za borbu protiv korupcije (M. Božanić). On je, govoreći o ispunjavanju Akcionog plana za poglavlje 23 najpre naglasio da je u Srbiji glavni problem to što se motor EU integracija ne koristi dovoljno za borbu protiv korupcije, a da je jedan od razloga za to i sam akcioni plan.

Naime, postoji mnogo pitanja koja nisu ni obuhvaćena ovim akcionim planom, a veoma su bitna za borbu protiv korupcije (npr. zaobilaženje antikorupcijskih pravila primenom međunarodnih sporazuma).

Dalje, problem je i to što su neka pitanja obuhvaćena, ali ne na adekvatan način ni u odgovarajućem obimu. Primer za to je pitanje pristupa informacijama od javnog značaja, gde je uočena potreba da se unaprede propisi, ali ne i da se otklone postojeće prepreke za obezbeđivanje pristupa informacijama koji je već obavezan po Zakonu (slučajevi neizvršenih rešenja Poverenika za informacije koji se mogu videti iz godišnjeg izveštaja ove institucije).

Na sledećem nivou su one aktivnosti koje nisu dovoljno dobro koncipirane u AP, pa se ne može očekivati da donesu željeni efekat. Kao primer se mogu navesti brojne obuke kod kojih je predviđeno da se uspešnost ceni po tome da li je obuka realizovana, bez zalaženja u to koji je broj obučanih, obim stečenog znanja, obuhvat obuke itd.

Sledeći po redu je problem kašnjenja u realizaciji aktivnosti, za šta su primer brojni zakoni, koje je po akcionim planovima iz 2013 već odavno trebalo doneti ili izmeniti – Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije, Zakon o finansiranju političkih aktivnosti, Zakon o lobiranju... Najzad tu su i propisi koji su doneti, ali aktivnosti nisu donele suštinsku promenu. Na primer, donet je Zakon o zaštiti uzbunjivača, neki ljudi su dobili zaštitu pred sudovima ali nije ostvaren krajnji cilj – povećanje broja prijavljenih slučajeva korupcije, pa treba osmišljavati nova rešenja. On je naglasio značaj praćenja promena i izveštavanja o njima, kao i na problem nepostojanja dovoljnog obima podataka o izvršenju zakona, pri čemu se neki od njih pre mogu videti u izveštajima Evropske komisije nego državnih organa Srbije.

Nenadić je podsetio prisutne na to da je koalicija prEUGovor predstavila izveštaj o napretku Srbije na putu EU integracija (<https://goo.gl/cx45rQ>), kao i na posebne izveštaje TS (prioriteti u borbi protiv korupcije, studija Sistema društvenog integriteta). Kad je reč o Zakonu o Agenciji za borbu protiv korupcije, što je bila jedna od tema ove sesije, Nenadić je posebno ukazao na pitanja koja nisu obuhvaćena aktuelnim nacrtom – u vezi sa mešanjem javne i političke funkcije i u vezi sa mogućim sukobom interesa kod savetnika, koji nisu ni javni službenici ni državni funkcioneri i nemaju obavezu da nikoga obavestavaju o eventualnim privatnim interesima koji utiču na davanje saveta. (<https://goo.gl/OQAnEq>)

Izveštaj prEUgovora o napretku Srbije u poglavljima 23 i 24

31. oktobra 2016.

Odsustvo političke volje i dalje je glavni faktor koji sprečava reforme i sprovođenje važećih propisa u oblasti borbe protiv korupcije, navodi se u [izveštaju prEUgovora](#) o napretku Srbije u evropskim integracijama u oblastima poglavlja 23 i 24.

Reč je o izveštaju koji je pripremila koalicija prEUgovor, čiji je član i Transparentnost Srbija. (<http://preugovor.org/Najave/1318/Pr-edstavljanje-izvestaja-o-napretku-Srbije-u.shtml>).

Predstavljanje izveštaja o napretku Srbije u poglavljima 23 i 24

Na predstavljanju izveštaja, u delu koji se odnosi na korupciju i borbu protiv korupcije, saradnik TS Zlatko Minić izdvojio je šest važnih momenata koji su obeležili prethodnih šest meseci u ovoj oblasti:

1. Usvojen je Alcioni plan za Poglavlje 23 i to bi bila dobra vest da plan nije manjkav i neambiciozan. Takođe, Akcioni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije je izmenjen daleko od očiju javnosti, pojedini rokovi su produženi, izbačene su neke aktivnosti koje nisu realizovane, neke su relativizovane.
2. U vezi sa uzbunjivačima u prethodnom periodu mogli smo da čujemo podatke o postupanju sudova na zaštiti uzbunjivača, ali ne i rezultate istraga o onome što su uzbunjivači prijavljivali. Sistem zaštite uzbunjivača nije cilj po sebi, već sredstvo da se podstakne otkrivanje i rešavanje problema, pored ostalog slučajeva korupcije. Primena Zakona o uzbunjivačima nije dovela do приметnog povećanja prijavljivanja slučajeva korupcije.
3. Kad smo kod otkrivanja slučajeva korupcije, na polju represije imali smo nekoliko kolektivnih hapšenja, i nastavak prakse da se dela u kojima nema elemenata korupcije predstavljaju kao borba protiv korupcije. Najbolji primer je činjenica da u procesu koji je u javnosti označen kao ultimativni dokaz potojanja volje za obračun sa korupcijom - proces protiv Miroslava Miškovića - nije bilo pomena korupcije i koruptivnih dela.

Korupcija i njene posledice bi se mogle procesurirati da je bilo političke volje da se u Krivični zakonik uvede krivično delo nezakonito bogaćenje. Umesto toga, mesecima i godinama smo slušali o usvajanju nekog novog Zakona o poreklu imovine koji bi, prema poslednjim izjavama, bio samo novi mehanizam za naplatu poreza, a ne kažnjavanje korumpiranih.

4. Odnos prema nezavisnim antikorupcijskim telima ilustruju dva primera: Skupština još uvek nije raspravljala o zaključcima svojih odbora o godišnjim izveštajima nezavisnih tela za 2014. godinu (uključujući izveštaj Agencije o borbi protiv korupcije o sprovođenju Strategije) a Vlada nije nikad izvestila o primeni zaključka Skupštine iz prethodne godine. Izveštaji za 2015. razmatrani su na sednicama odbora pre mesec i po, a još uvek ne na plenarnoj sednici. Kandidatkinja Poverenika i Ombudsmana za člana Odbora Agencije za borbu protiv korupcije nije izabrana ali ni odbijena ni 18 meseci nakon što je predložena.

5. Ni dve i po godine po isteku roka nije poboljšan Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije. Ipak, konačno je otvorena javna rasprava. Tekst zakona nije pogoršan, kako smo strahovali, neka rešenja su bolja nego u postojećem, ali ima prostora za brojna poboljšanja.

6. Više pažnje posvećeno je istrazi finansijskog kriminala i reorganizovanju javnih tužilaštava. Reč je o merama koje mogu imati pozitivne efekte u borbi protiv korupcije, naročito u slučajevima propusta zbog nedostatka znanja tužilaca, ali je opšti utisak taj da su one mogle biti i ranije primenjene (Strategija je usvojena u maju, a nacrt Zakona pojavio se u avgustu prošle godine).

U okviru izveštaja koalicije prEUgovor, programski direktor TS Nemanja Nenadić predstavio je deo [analize](#) "Praćenje napretka u oblasti sprečavanja i rešavanja sukoba interesa kod javnih funkcionera i javnih službenika u Republici Srbiji".

On je ocenio da je izostao značajniji napredak u oblasti sprečavanja i rešavanja sukoba interesa kod javnih funkcionera i javnih službenika, te da nema suštinskog napretka ni u zakonodavstvu, ni u sprovođenju propisa, niti u edukaciji.

I Nenadić je ukazao da je izmenom akcionih planova pomereni rokovi za sprovođenje aktivnosti i smanjen obuhvat pojedinih mera koje su planirane u antikorupcijskoj strategiji iz 2013.

To kao posledicu ima izostavljanje zaposlenih u javnom sektoru van administracije (javne službe, ustanove kulture, zdravstva i obrazovanja, javna preduzeća, preduzeća u javnoj svojini) iz domaćaja planiranih mera.

Glavna planirana reforma u oblasti prevencije i rešavanja sukoba interesa bilo je donošenje novog Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije (koji se odnosi na sukob interesa javnih funkcionera). Do toga još uvek nije došlo. Objavljeni Nacrt zakona sadrži norme koje bi mogle da reše neke od uočenih problema. Neke obaveze idu u pravcu povećanja obaveza funkcionera (prijavljivanje imovine za širi krug srodnika) a većina donosi preciziranja postojećih normi (npr. u pogledu obavljanja drugih poslova i ograničenja nakon prestanka funkcije).

Za rešavanje sukoba interesa predviđena su drugačija i jasnija rešenja - prijavljivanje privatnog interesa, a ne "sumnje o sukobu interesa". Takođe je predviđena i ništavost akata koji su doneti u sukobu interesa i njihovo preispitivanje po službenoj dužnosti. Prema Nacrtu se ova pravila ne bi primenjivala u slučajevima kada je izuzeće službenog lica uređeno drugim propisom, a to je gotovo uvek slučaj.

Nisu, međutim, propisana precizna pravila u vezi sa sukobom interesa drugih lica osim funkcionera koji utiču značajno na proces donošenja odluka (npr. savetnici), kao ni pitanja u vezi sa korišćenjem javne funkcije za partijsku promociju.

Zbog svega toga koalicija prEUgovor preporučuje dopunu AP za poglavlje 23, AP za sprovođenje antikorupcijske strategije i drugih povezanih strateških akata, kako bi se stvorili uslovi da se oblast sukoba interesa normativno uredi na sveobuhvatniji i efikasniji način, da institucije dobiju potrebna ovlašćenja i resurse za obavljanje zakonskih zadataka i kako bi se javni funkcioneri, zaposleni u javnom sektoru i građani na pravi način upoznali sa sprečavanjem i rešavanjem sukoba javnog i privatnog interesa.

Mediji

Ko se seća afere Indeks

Peščanik, Aleksandar Roknić, 3. novembar 2016.

Kada se vlast namerači da nekoga zaštititi, onda ne pomažu nikakvi dokazi, istrage, pravna država, procedure, logika, pa ni istina. To važi i za aferu Indeks započetu davnog februara 2007. godine. Ovaj slučaj je bio praćen akcijom kao iz američkih trilera; bilo je tu korumpiranih zvaničnika, tajnog snimanja i javnih hapšenja... Ali proces u kojem je uhapšeno 87 zaposlenih na pravnim fakultetima u Kragujevcu, Nišu i Beogradu, od kojih su 23 profesori, kao i studenata zbog primanja i davanja mita u zamenu za pozitivnu ocenu na ispitima (ispiti su, prema optužnici, koštali od 500 do 1.000 evra, a diploma 12.000 do 16.000 evra) – ni posle skoro 10 godina nije ušao u završnu fazu. Štaviše, on je januara 2015. vraćen na početak, pa se sada iznova izvode dokazi. Naime, počelo je pregledanje video snimaka koji se koriste kao dokazi i zbog toga je suđenje zatvoreno za javnost. Te snimke su mediji odavno objavili, ali sudije su vazda u strahu od vlasti kada imaju osetljive predmete, pa preventivno zatvaraju suđenja za javnost.

Tako je bilo i u vreme Slobodana Miloševića – čim se pojavi neki funkcioner blizak vlasti, sudije zatvaraju suđenja za javnost ili izbacuju novinare iz sudnice, bez obzira na to što su po Ustavu Srbije sva suđenja otvorena za javnost, osim maloletnicima i optuženima za silovanje i ugrožavanje nacionalne bezbednosti, odnosno špijunažu. Možda bi na spisak zatvorenih suđenja Ustavom trebalo uvrstiti i suđenja političarima, pa da se prekine više to prenemaganje i izvrgavanje ruglu pravosudnog sistema Srbije. Slično se ponaša i najviši sud u zemlji – Ustavni sud, koji već skoro 10 godina nema sednice otvorene za javnost. (Odatle nam stižu šifrovana saopštenja, koja sadrže samo broj predmeta, bez informacija o tome koji predmet je usvojen, a koji odbačen i zašto.)

Slučaj Indeks je od samog starta obećavao. Policija je sa Specijalnim tužilaštvom iskoristila sve raspoložive zakonske mogućnosti – imali su kamere, čoveka ubačenog među profesore i želju državnih organa da saseku korupciju. Mediji su to zdušno podržali. Među osumnjičenima su se našli i pomoćnica ministra prosvete, dekan kragujevačkog Pravnog fakulteta, brojni profesori, bivši sudija Ustavnog suda... Bilo je toliko uhapšenih profesora da je u jednom trenutku i završetak akademske godine na Pravnom fakultetu u Kragujevcu bio pod znakom pitanja.

Ali pošto niko nije kriv dok se to ne dokaže pravosnažnom sudskom presudom, profesori su nastavili da se redovno pojavljuju na fakultetima, drže predavanja, ispituju studente (!?) i rade sve ono što su i inače

radili. Jedino što su sad bili oprezniji, pa se nisu upuštali u ponavljanje onoga u čemu su *in flagranti* bili uhvaćeni. A onda je počela sistematska opstrukcija procesa. Prvo se kao razboli jedan od optuženih, pa zatim za sledeći glavni pretres jedan od optuženih pošalje opravdanje da je na seminaru, sledeći put na kongresu, pa onda šalju lekarska uverenja... I tako u krug.

Advokati su od početka procesa podnosili zahteve za izuzeća sudije i tužioca, pa je samo na prvom pretresu 2008. bilo čak 23 zahteva za izuzeće sudije i tužioca smederevskog suda i tužilaštva. I tu nije bio kraj zloupotrebi prava. Traženo je izuzeće republičkog javnog tužioca i predsednika Vrhovnog suda, kojima je trebalo čitavih 9 meseci da se izjasne o svim tim zahtevima. U međuvremenu, slučaj je stajao u mestu. Dakle, nema suđenja, a optuženi su na slobodi i mogu da se dogovaraju sa svedocima da opstruišu suđenje ili da promene iskaze.

Tek je sredinom septembra 2009. slučaj ponovo krenuo, pa su do kraja godine saslušana 34 optužena. Međutim, već 1. januara 2010. predmet je vraćen na početak zbog reforme pravosuđa, pa je trebalo ponovno saslušati optužene koji su izostanke sa pretresa pravdali seminarima, kongresima i lekarskim uverenjima. Zanimljivo je da se jedan od optuženih – Predrag Stojanović, profesor finansija i finansijskog prava na Pravnom fakultetu u Kragujevcu, prvi put pojavio u sudu tek polovinom jula 2013. Koliko su optuženi i njihovi advokati bili uspešni u opstrukcijama, najbolje pokazuje to što je tokom 2010. godine održano samo 27 sudećih dana.

U ovakvim slučajevima kada je mnogo optuženih – 87, uobičajeno je da se predmet razdvoji na nekoliko grupa, radi lakšeg suđenja, ali se to nije desilo. Tužilaštvo je radije gledalo kako im se predmet raspada u paramparčad. Poznato je kako advokati miniraju suđenja u kojima je veliki broj optuženih – dogovore se ko će kada da pošalje telegram o sprečenosti, uglavnom iz obližnje pošte, a u međuvremenu se motaju po zgradi suda i obavljaju druge poslove na drugim suđenjima ili u pisarnici, pa se neretko dogodi da u hodniku nalete na nekog od sudijskih ili tužilačkih pripravnika koji rade kod sudije ili tužioca čije su suđenje upravo eskivirali i minirali...

Ovom suđenju je u prilog išla i društveno-politička atmosfera: predmet je čak tri puta zbog očito neuspele reforme pravosuđa vraćan na početak – 2010, 2013. zbog izmene Zakonika o krivičnom postupku, a i 2015. kada je Visoki savet sudstva doneo odluku da se u svim sudovima imenuju novi porotnici. Na ovaj slučaj uticale su i vremenske nepogode – kiše, poplave i snegovi, pa pošto većina optuženih nije iz Smedereva, dolazak u ovaj grad im je zbog toga bio otežan. Nisu pomogli ni višestruki, poslednji put četvoromesečni, štrajkovi advokata.

Danas ovom predmetu pretilo da do kraja ove godine čak polovina optuženih – njih više od 40, doživi apsolutnu zastaru, odnosno da ne odgovara za 159 krivičnih dela, od kojih su 114 za primanje mita za upisivanje ocene u indeks bez polaganja ispita. Reč je o optuženima za krivično delo za koje je zaprećena kazna do 5 godina zatvora, gde apsolutna zastarelost nastupa 10 godina od momenta kada su učinili krivično delo. Većina se tereti da su krivično delo davanje mita počinili do 2006, odnosno u dva slučaja početkom 2007. Za jedan deo optuženih, njih 28, zastarelost nastupa tek za 30 godina, a reč je o službenim licima, profesorima, koji su tražili ili primili mito. Za to je zaprećena kazna zatvora do 10 godina.

Zanimljivo je da je Visoki savet sudstva nedavno izvršio uvid u predmet po pritužbi građanke i utvrdio da nije bilo zakonskih propusta, odnosno da nema nepravilnosti u radu suda, što znači da su sve opstrukcije i otezanja postupka urađena u skladu sa zakonom.

Jedini slučaj u ovoj aferi u kojem je tužilaštvo odustalo od krivičnog gonjenja, uprkos dokazima, jeste slučaj Olivera Antića, profesora Pravnog fakulteta u Beogradu, jednog od osnivača vladajućeg SNS-a, potom savetnika predsednika Srbije Tomislava Nikolića, a danas ambasadora Srbije u Portugaliji. On je bio osumnjičen da je primio mito od 500 evra da bi pustio studenta da položi ispit. Njegov vešti advokat je uspeo da iz predmeta izbací smederevskog okružnog tužioca Zorana Antića. Prvo je to tužilaštvo dobilo poziv da učestvuje na Kopaoničkoj školi prava, tradicionalnom stručnom skupu pravnika, na kojem su kao predavači trebalo da se pojave optuženi profesor Antić i Emilija Stanković, pomoćnica ministra prosvete i profesorka Pravnog fakulteta u Kragujevcu. Tužilaštvo je taj poziv ocenilo neprimerenim, ali i kao "vid specifičnog pritiska jer su sudije i tužioci pozvani da slušaju predavanja profesora koje su optužili za krivična dela sa koruptivnim elementima". Antićev branilac je odmah podneo zahtev za izuzeće tužioca, jer je posumnjao u njegovu nepristrasnost, jer je narušio pretpostavku nevinosti njegovog klijenta.

Onda na scenu stupa tadašnji republički javni tužilac Slobodan Radovanović, koji je usvojio taj zahtev, pa je Antićev predmet prebačen u Beograd, gde je beogradski okružni tužilac ubrzo odustao od krivičnog gonjenja Antića. Interesantno je da je isti zahtev republičkom tužiocu podnela i optužena Emilija Stanković, ali je njen prigovor odbačen.

Da politika i dalje ima magičnu moć nad srpskim sudijama najbolje pokazuje to što je većina optuženih bliskih bivšem ili aktuelnom establišmentu (bili oni iz Miloševićevog, Koštuničinog, Tadićevog ili danas Vučićevog režima) – odluke o zastarevanju krivičnog postupka dočekala na slobodi. Tako je bilo u predmetu protiv optuženih za pomaganje u skrivanju haškom optuženiku Ratku Mladiću, zatim vladiki Pahomiju (slučaj pedofilije), Jezdimiru Vasiljeviću, vlasniku piramidalne štedionice Jugoskandik (šteta 60 miliona maraka), zatim sinu i ćerki bivšeg predsednika Srbije Slobodana Miloševića – Marku (prebijanje otporaša u Požarevcu) i Mariji Milošević zbog posedovanja oružja i izazivanja opšte opasnosti jer je pucala i pretila prilikom hapšenja Miloševića 1. aprila 2001. Tu je i zastarevanje postupka protiv vlasnika Invej grupacije Predraga Rankovića Peconija (utaja poreza od 2,6 miliona dinara), potom bivšeg direktora Uprave carina Mihalja Kertesa (kiparske pare) i biznismena Stanka Subotića Caneta, kao i u najnovijem slučaju zastarevanja u predmetu protiv biznismena Bogoljuba Karića, koji je pobjegao u Rusiju pred domaćim pravosudnim organima.

I da, čik pogodite – niko od sudija ili tužilaca nije disciplinski odgovarao zbog toga što su time građani Srbije i državni budžet oštećeni za stotine miliona dinara, što je narušen ugled državnih institucija – univerziteta, sudstva ili tužilaštva... Upravo suprotno. Napređovalo se brzometno.

Dve godine kancelarije ALAC u Bečeju

Dnevnik, 2. novembra 2016.

U nameri da se prikupе saznanja o što više realnih prijava korupcije i da se rešavaju stvarni problemi, Transparentnost Srbija oformila je pre dve godine Antikorupcijska pravna savetovaništa u Bečeju i Nišu (ALAC), kako bi se pomoglo građanima da reše svoje probleme.

- Pomažemo ljudima da, uz neku vrstu asistencije i pomoći, sami vode svoje slučajeve. Od pre dve godine sistem pružanja pomoći pokrenuli smo i van Beograda, sa ciljem da doprinesemo da se isti problemi ne ponavljaju i u lokalnim sredinama, rekao je na konferenciji za novinare u Gradskoj kući Bečej koordinator ALAC iz Transparentnosti Srbije Rade Đurić.

Ovom prilikom sumiran je rad ovdašnjeg Antikorupcijskog savetovaništa, koje ima podršku Bečejskog udruženja mladih -

- Tokom dvogodišnjeg rada besplatnog Savetovaništa, stekli smo pravu sliku o korupciji na lokalnom nivou u Vojvodini. Prema očekivanju, najviše problema stvaraju javne nabavke, a najčešći slučajevi su da naručioc i svojoj dokumentaciji postavljali diskriminatorne uslove- rekla je pravna savetnica APAC u Bečeju advokat Kristina Glavordanov. - Dobra stvar u svemu je što su se ponuđači javljali na vreme, u prvoj fazi javne nabavke, pa smo neke slučajeve uspeali da sprečimo. Uočili smo i primere u kojima naručioc objavljuju podatke o ponuđačima.

Nekad naručioc svesno krše propise, a nekad nepažnjom, što ne ublažava problem, jer se on jednako svaljuje na budžetske korisnike, kažu aktivisti borbe protiv korupcije. Zajednički stav predstavnika ALAC je da nema odgovornosti za one koji svojim (ne)svesnim potezima stvaraju probleme, svejedno, naručiocima ili ponuđačima. Odgovor na pitanje zašto je to tako ostaje nepoznat, i sve dok je tako, korupcija cveta. Transparentnost Srbija je nestranačka i neprofitna organizacija posvećena borbi protiv korupcije. Antikorupcijsko pravno savetovanište funkcioniše u Transparentnosti Srbija već 10 godina .

Непажње и намерне грешке у јавним набавкама

Ажурирано пре 3 часа 13 минута

БЕЧЕЈ: У намери да се прикупе сазнања о што више реалних пријава корупције и да се решавају стварни проблеми, Транспарентност Србија оформила је пре две године

Антикорупцијска правна саветованишта у Нишу (АПАЦ), како би се помогло људима да сами решавају своје проблеме. - Пomažemo људима да сами воде своје случајеве, уз неку врсту асистенције и помоћи, сами воде своје случајеве. Од пре две године систем пружања помоћи покренули смо и ван Београда, са циљем да допринесемо да се исти проблеми не понављају и у локалним срединама, рекао је на конференцији за новинаре у Градској кући Београда координатор АПАЦ из Транспарентности Србије Радослав Ђурић.

Овом приликом сумиран је рад овдашњег Антикорупцијског саветованишта, које има подршку Београдског удружења младих - Београдског удружења младих - двогодишњег рада бесплатног саветованишта, стekli смо праву слику о корупцији на локалном нивоу у Војводини. Према очекивању, највише проблема стварају јавне набавке, а најчешћи случајevi су да нaručioc i својој документацији постављају дискриминаторске услове - rekla je pravna savetnica APAC u Bečeju advokat Kristina Glavordanov. - Dobra stvar u svemu je što su se ponuđači javljali na vreme, u prvoj fazi javne nabavke, pa smo neke slučajeve uspeali da sprečimo. Uočili smo i primere u kojima naručioc objavljuju podatke o ponuđačima.

Некад нaručioc сvesно krše propise, a nekad nepažnjom, što ne ublažava problem, jer se on jednako svaljuje na budžetske korisnike, kažu aktivisti borbe protiv korupcije. Zajednički stav predstavnika ALAC je da nema odgovornosti za one koji svojim (ne)svesnim potezima stvaraju probleme, svejedno, naručiocima ili ponuđačima. Odgovor na pitanje zašto je to tako ostaje nepoznat, i sve dok je tako, korupcija cveta. Transparentnost Srbija je nestranačka i neprofitna organizacija posvećena borbi protiv korupcije. Antikorupcijsko pravno savetovanište funkcioniše u Transparentnosti Srbija već 10 godina .

В. Јанковић

Саветовалиште ради бесплатно

Саветовалиште ради бесплатно одговорности за оне који својим (не)свесним потезима стварају проблеме, свеједно, нaručiocима или понуђачима. Одговор на питање зашто је то тако остаје непознат, и све док је тако, корупција цвeта. Транспарентност Србија је нестраначка и непрофитна организација већ десет година посвећена борби против корупције.

